

A Fülöp Géza-emlékülés előadásai

Az ELTE BTK Könyvtár-és Információtudományi Intézet 2013. december 12-én tudományos emlékülést rendezett Fülöp Géza (1928–1998) születésének 85. évfordulója alkalmából. Borsodi Csaba rektor-helyettes köszöntője és Kiszl Péter intézetigazgató, tanszékvezető megnyitója után Sebestyén György, Barátné Hajdu Ágnes, V. Ecsedy Judit, Gazda István és Kovács Ilona előadása következett. A megnyitó és az előadások szerkesztett szövegét az alábbiakban adjuk közre. (A szerk.)

Bevezető gondolatok Fülöp Gézáról

KISZL Péter

*„A múlt tisztelete az a vallás,
mely az új nemzedék köteleke.
Ne veszítsünk semmit a múltból,
mert csak is a múlttal alkothatjuk a jövőt!”*

Anatole France sorai méltón sommázzák a hagyomány jelentőségét a fejlődésben. Rendezvé-

nyeink sora* tesz tanúbizonyságot arról, hogy számunkra mennyire fontos a hagyományok ápolása, impozáns múltunk kötelez is erre. Az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézet Könyvtártudományi Tanszéke az ország elsőként – az 1948/49-es tanévben – alapított szakirányú képzőhelye, ahol generációk alatt

* Év vége felé közeledve számvetést készit az ember. Magam is áttekintettem, intézetünk milyen nyilvános szakmai programokra várta az idén az érdeklődő nagyközönséget. Áprilisban Vincze Erika tipográfusművész Fecit címmel meghirdetett kalligráfia kiállítása nyílt meg az Egyetemi Könyvtár dísztermében. Májusban ugyanott, Fodor András Kossuth-díjas költő, műfordító, esszéista, az Országos Széchényi Könyvtár egykori főmunkatársa hálózati életműkiadásának bemutatója zajlott le. Májusban a Voit Krisztina néhai tanszékvezető, doktori programunk alapítója emlékének szentelt, „Trendek a hazai és nemzetközi könyvtárügyben” című hallgatói tanulmánykötetet ajánlottuk a szakma figyelmébe a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Központi Könyvtárának fogadótermében. Néhány nappal ezelőtt, november végén pedig „Valóságos könyvtár – könyvtári valóság” címmel tartottunk könyvtártudományi doktorandusz konferenciát itt, azaz az ELTE BTK Kari Tanácstermében.

olyan neves tudósok oktattak, mint például *Kovács Máté*, vagy olyan személyiségek kötődtek hozzánk, mint *Antall József*, Magyarország rendszerváltás utáni első, szabadon választott miniszterelnöke (aki „*Eötvös József és a Politikai Hetilap*” című értekezésével 1969-ben szerzett nálunk doktori fokozatot, és aki épp húsz évvel ezelőtt, ezen a napon hunyt el), és olyan kitűnő hallgatók váltak kollégákká, mint Fülöp Géza tanár úr, akire a mai délutánon szeretettel és tisztelettel emlékezünk.

Dr. Fülöp Géza élete mintegy fél évszázadon át kötődött a legszorosabb szálakkal az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszékhez.

A szentgotthárdi ciszterciék gimnáziumába járt, s a gimnáziumi évek alatt kellett átvészelnie a második világháborút is. Ezért bizonyos késéssel, csak 1947-ben kezdhetette meg egyetemi tanulmányait az Eötvös Loránd Tudományegyetemen (akkor még királyi magyar Pázmány Péter Tudományegyetemen). Magyar, német és könyvtár szakos diplomáját 1951-ben szerezte meg.

1951 és 1954 között a Magyar Tudományos Akadémia Kézirattárában dolgozott, majd 1954 és 1961 között a Magyar Enciklopédia, továbbá az Akadémiai Kiadó lexikonszerkesztőségének irodalmi szerkesztője volt. Ugyanakkor 1954-től már félállásban előadásokat is tartott az ELTE Könyvtártudományi Tanszékén *Haraszthy Gyula* tanszékvezető felkérésére. Ezt követően 1961-ben került véglegesen a tanszékre adjunktusi beosztásban.

1975-ben védte meg kandidátusi értekezését „*Közönszervezés és magyar olvasóközönség a felvilágosodás idején és a reformkorban*” címmel. 1977-ben nevezték ki docensnek.

Nyolc éven keresztül, 1986 és 1994 között volt a tanszék vezetője. Könyv- és könyvtártörténeti munkássága mellett a tudományszervezés és a kutatásfejlesztés területén, valamint a tudományos minősítés kérdésében is kiemelkedőt alkotott.

Az akadémiai doktori címet 1995-ben ítélték neki oda az „*Olvasási kultúra és könyvkiadás Magyarországon a felvilágosodás idején és a re-*

formkorban” című értekezéséért. A bibliológiai kutatás területén tovább vitte Kovács Máté szellemi örökségét, ugyanis alelnöke volt az MTA Bibliológiai Munkacsoportjának.

Fülöp Géza érdeme, hogy 1990 és 1993 között *Szepesváry Tamással* együttműködve elnyerték Magyarországon az egyik legelső TEMPUS pályázatot. E pályázatnak köszönhetően sikerült az ELTE Könyvtártudományi Tanszékén folyó oktatást a nyugat-európai normákhoz igazítani. A pályázat keretében a tanszék – a kor kihívásainak megfelelően – korszerű, mennyiségi és minőségi szempontból egyaránt színvonalas informatikai infrastruktúrát vásárolhatott magának. A megújuláshoz közvetlenül kapcsolódott a tanszék 1993. évi költözése a Pesti Barnabás utcai épületből a jelenlegi, Múzeum körüti elkülönülő épületrészbe, így lehetővé vált a réginel minden tekintetben szebb, tágasabb és kedvezőbb környezetben folytatni a munkát. A tanszéki fejlesztés és az ehhez kapcsolódó tantervi modernizáció sok elismerést kapott.

A kilencvenes években Fülöp Géza munkásságát mind szakmailag, mind hivatalos, állami szinten is honorálták. 1991-ben a Szabó Ervin-emlékérem, 1997-ben pedig a Magyar Köztársasági Érdemrend Tiszti Keresztje kitüntetését vehette át.

Több jelentős funkciót vállalt a tudományos életben is. Többek között egyik vezéralakja volt a könyvtárosok tudományos minősítését elfogadtatni kívánóknak az MTA Tudományos Minősítő Bizottságában. Alelnöke volt az MTA Bibliológiai Munkabizottságának és a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaságnak. Tagként tevékenykedett a Magyar Könyvszemle szerkesztőbizottságában és a Magyar Könyvtárosok Egyesülete elnökségében, és vezette az Magyar Könyvtárosok Egyesülete oktatási szakbizottságát. A kilencvenes években elnöke volt két fontos könyvtári alapítvány kuratóriumának, a Gróf Mikó Imre és a Kovács Máté Alapítványnak.

Nem kell a felsorolást ahhoz folytatni, hogy bátran kijelenthessük: Fülöp Géza az ELTE BTK Könyvtártudományi Tanszékének egyik legmeghatározóbb és iskolateremtő vezetője. Tanár úr tehát közel ötven éven át kötődött az

Eötvös Loránd Tudományegyetemhez, ebből 33 éven keresztül főállású oktatóként dolgozott tanszékünkön.

Fülöp Géza enciklopédikus tudását, a hallgatókat mindvégig támogató vigyázó segítségét, elkötelezett kutatói személyiségét, különlegesen varázslatos egyéniségét, valamint tudományszervező tevékenységét soha nem felejtjük el. Ehhez kapcsolódóan engedjenek meg egy személyes történetet, hiszen az utolsó – általa tanított – évfolyamba járhattam. Szüleimet készültem vidéken meglátogatni, ahová az éppen Budapesten tartózkodó bátyámmal terveztem utazni. Ő ezért bejött a tanszékre hozzám, azonban még ki kellett várnia egy könyvtörténeti előadást: Fülöp Géza tanár úr előadását. Bátyám – a Tanár úr engedélyével – beült a terembe és végighallgatta a Kner családról szóló tanórát. A mai napig emlegeti azt az órát, mert életre szóló élményt jelentett számára, annak ellenére, hogy műszaki érdeklődésű szakember. Magával ragadta Fülöp Géza karizmatikus egyénisége, kifinomult, élvezetes, mindenki figyelmét megragadó, hatalmas ismeretanyagról árulkodó előadása.

1998 májusában bekövetkezett halála megrendített bennünket, diákokat is. Szerettük, tiszteltük Fülöp tanár urat. Ő tanítómesterünk, példaképünk a mai napig, akire fokozottan igazak

H. Adams szavai: „*Egy tanár munkája az örökévalósággal vetekszik, mert sosem tudni, hány generáción keresztül hat, és hány országot jár be a világon.*”

Fülöp Géza emléke kötelez bennünket. Nem csupán arra kötelez, hogy szakmánkat rendületlenül magas színvonalon és lelkiismerettel, értékek teremtésével és őrzésével műveljük, hanem arra is, hogy a jövőbe tekintsünk, és képzéseinkben eleget tegyünk a mai kor kihívásainak, a folyton és dinamikusán változó igénynek, illetve elvárásoknak.

Örömmel jelentem be, hogy az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetében – a Barátné Hajdu Ágnes tanszékvezető asszony irányításával – működő hallgatói tehetséggondozó műhelyt Fülöp Géza Könyvtártudományi Tudományos Diákkörnek nevezzük el.

Az emlékülés anyagai (program, beszámoló, prezentációk, fényképek) letölthetők az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének honlapjáról:

http://lis.elte.hu/GALERIA/2013_12_12_Fulop_Geza_emlekules.html

Beérkezett: 2014. május 22.

A vállalkozás folytatódik...

Szerkesztőségünk tudomást szerzett egy közelmúltban indult vállalkozásról, melynek célja a Kovács Máté vezetésével összeállított A könyv és könyvtár a magyar társadalom életében című két kötetes gyűjtemény folytatása az 1945 és 1956 közötti időszakra vonatkozóan.

A tervezett mű munkacíme:

A magyarországi könyvtárügy története a Rákosi-korszakban (1945–1956)

A korábbi kötetekhez képest új koncepción alapuló kötet kezdeményezője és szerkesztője Sonnevend Péter, míg szerzőtársai szakmánk jeles kutatói

Dudás Anikó, Kégli Ferenc, Pogány Rózsa Gabriella, Pogány György lesznek.

Az ELTE részéről Kizsl Péter intézetigazgató támogatást ígért, és várhatóan néhány fővárosi nagykönyvtár részéről is hasonlóra számíthat a vállalkozás.

A projektről a Könyv, Könyvtár, Könyvtáros hamarosan részletes tájékoztatást közöl.

(A szerk.)